

ŠTEVILKA
33
LETNIK
62
LJUBLJANA
2. X. 2003

DELAVSKA

GLASILO
ZVEZE
SVOBODNIH
SINDIKATOV
SLOVENIJE

ENOTNOST

**Pahor prejel
"Pričakovanja ZSSS"**

**Dodatno pokojninsko
zavarovanje za javne
uslužbence**

**Politika
pritiska kulturo**

**Veljavnost splošnih
aktov po 1. oktobru**

Nov korak k uveljavitvi dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbence

Prejšnji petek so predstavniki reprezentativnih sindikatov javnega sektorja in minister za notranje zadeve podpisali izjavo o usklajenosti členov zakona o kolektivnem dodatnem pokojninskem zavarovanju in dogovor o ureditvi obdavčitve premij. Izjavo so podpisali predstavniki trinajstih sindikatov, kar je precej več, kot jih je julija podpisalo aneks h kolektivni pogodbi za negospodarstvo (podpisalo ga je le osem sindikatov). Minister Rado Bohinc iz tega sklepa, da v sindikatih narašča zaupanje v dodatno pokojninsko zavarovanje. Verjetno je pravilnejše

Minister Bohinc je skupaj s predstavniki reprezentativnih sindikatov javnega sektorja podpisal izjavo o usklajenosti zakona o dodatnem pokojninskem zavarovanju.

mnenje, da je dodatno pokojninsko zavarovanje uveljavljeno in da je pri njegovi izvedbi bolje biti zraven kot stati ob strani.

Čeprav o številu pokojninskih skladov še ni odločeno, je iz ministrovih besed mogoče razumeti, da si bo vlada prizadevala za ustanovitev le enega sklada, ki pa naj bi imel več (verjetno tri) upravljavce, pridobili naj bi jih na podlagi javnega razpisa. K temu mnenju naj bi se nagibali tudi sindikati, ki pa bodo ob tem tehtali tudi možnosti svojega sodelovanja pri upravljanju denarja zavarovancev (v letu dni naj bi se po še neuradnih izračunih nabralo za najst milijard premij). Še posebej to velja za sindikate z največjim številom članstva.

Minister je v izjavi po slovesnem podpisu še zavrnil očitke, da bodo javni uslužbenci zaradi dodatnega

pokojninskega zavarovanja v privilegiranem položaju v primerjavi z drugimi zaposlenimi. Menil je, da so možnosti dodatnega pokojninskega zavarovanja dane za vse zaposlene, ki se morajo o tem dogovoriti.

Vodja sindikalne pogajalske skupine Bojan Hribar pa je po podpisu izrazil pričakovanje, da bosta vlada in tudi parlament spoštovala voljo podpisnikov. Poudaril je tudi nujnost sklenitve kolektivne pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta, rok zanjo je 31. december.

Dohodnine ne bo

Po predlogu zakona o kolektivnem dodatnem pokojninskem zavarovanju javnih uslužbencev bo država premije dodatnega pokojninskega zavarovanja za obdobje avgust 2003 in april 2004 v zaprt pokojninski sklad vplačala do 30. aprila prihodnje leto. Od takrat dalje pa naj bi država premije nakazovala sproti.

Premije se ne bodo štejele v osnovo za dohodnino. Ta davek bo bremenil delodajalca. O obračunavanju dohodnine so reprezentativni sindikati z vlado podpisali poseben dogovor. Ker davek od zavarovalnih poslov v zvezi s premijami dodatnega pokojninskega zavarovanja še ni urejen, bodo to uredili s posebno kolektivno pogodbo o oblikovanju pokojninskega načrta. Pravila vzajemnega pokojninskega sklada pa bo v imenu delodajalca sprejela vlada.

F.K.

Priznanje vojaškega roka in vajenske dobe v pokojninsko dobo

Zaradi priznanja vojaškega roka in vajenske dobe v pokojninsko dobo smo v Štorah

ustanovili iniciativni odbor. O njegovem delu želimo predstaviti nekaj informacij. V letu od ustanovitve sva z ustanoviteljem odbora Lenartom Horvatičem prejela na tisoče telefonskih klicev v znak podpore. Ljudje predlagajo, prosijo in tudi zahtevajo, naj izkoristimo možnost iz 90. člena Ustave RS in začnemo zbirati podpise za razpis referendumu. Posamezniki predlagajo ustanovitev Delavske stranke Slovenije, ki naj bi v svoj program vključila tudi naše predloge. Pritiski za ustanovitev nove delavske stranke so veliki in morali se bomo odločiti čim prej. V državi imamo sicer Nacionalno stranko dela s sedežem v Ajdovščini in Delavsko zvezo pod okriljem ZLSD.

Delovne dobe, ki smo jo kot nekdanji vojniki JLA izgubili zaradi služenja vojnega roka, ne nameravamo nikomur podarjati. Večino vojnega roka smo služili v zelo oddaljenih krajih drugih republik takratne skupne domovine Jugoslavije.

Poleg rednega vojaškega urjenja in opravljanja nevarnih eksplozivnih teles smo gradili ceste, mostove, kopali vodovode, reševali žrtve elementarnih nesreč itd. Za čas služenja nam je bila okrnjena mladost in svoboda gibanja. Med vojaškim rokom nam je bila prekinjena delovna doba. Nam vsem, ki smo služili domovini, je bila storjena velika krivica. Najprej nam je bila odvzeta prostost, potem so nas okradli za dragocene mesece, prebite v JLA, in nazadnje so nam z novo zakonodajo velikodušno omogočili dokup vojaškega roka. Vštevanje vajenske dobe v pokojninsko dobo je v drugih državah urejeno, tudi pri naših sosedih Avstrijcih in Italijanih. Tu mislimo na praktično delo, ki smo ga kot zelo poceni delovna sila in ob slabih delovnih pogojih delali za minimalne denarne nagrade tudi cele dneve, ob sobotah in včasih tudi ob nedeljah, ko so bili razni remont, čiščenja in podobno. Skratka, vajenci smo bili zelo ponižana, poceni in zelo

izkoriščana delovna sila in pika. To vem, saj sem to občutil na lastni koži.

Od leta 1996 se v pokojninsko dobo šteje vajejska doba po predpisih o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Do takrat pa takšnih zakonov ni bilo in delodajalcem ni bilo potrebno plačevati prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Čas, ki smo ga izgubili v JLA, je odpisan. Tudi čas za tiste, ki smo pred letom 1996 opravljali praktični del vajejske dobe, je odpisan. Zato bomo v Sloveniji začeli pravico iskati in zahtevati tudi odpisani.

Ker naše zahteve zadevajo ogromno prebivalcev naše države, v našem odboru upamo, da bo ta izziv sprejela katera od političnih strank in v svoje programe vključila pobudo našega odbora. Mislim, da bodo naši volivci znali pokazati dovolj zrelosti in poguma, da bodo dali podporo in svoj glas stranki in kandidatom za poslance, ki se bodo za pozitivno rešitev tega problema pošteno zavzemali.

Če si nekateri v Sloveniji upajo zahtevati državljanstvo, razne pravice ter celo denarno nadomestilo za čas napada na našo domovino leta 1991, ko so poniknili in jih je "vzela megla" in so se v samostojno Slovenijo kasneje potuhnjeno vrnili, mi pa smo se takrat borili za osamosvojitve naše države, nimamo prav nobene slabe vesti, da se bomo borili tudi za priznanje vojaškega roka in vajejske dobe v pokojninsko dobo. Naš odbor vidi najcenejšo in elegantno rešitev v tem, da državni zbor sprejme zakon, ki bo popravil te krivice. S sprejetjem zakona bi se armada 100.000 brezposelnih, ki so prijavljeni na zavodu za zaposlovanje, sigurno zmanjšala za polovico. Tudi to nekaj šteje!

Srečko Križanec,
predsednik iniciativnega odbora
Ulica Karla Vovka 14
3220 Štore

Da bi besede ...

V sindikatih opozarjajo, da je naše gospodarstvo premalo konkurenčno tudi zaradi slabih poslovnih odločitev in neustrezne organizacije menedžerjev, ki imajo praviloma zelo visoke plače.

"Konkurenčnost ni odvisna od poslovnih odločitev, temveč od ustrezne gospodarske politike, vlaganj v raziskave in razvoj. Odvisna je od birokratizacije države, pogojev za nove investicije, od davčnih obremenitev ..."
V sindikatih opozarjajo na vse večje plačne razlike, če se plače denimo povečajo za dva odstotka, tisti s 300.000 dobijo bistveno več kot oni s 100.000.

"To je teorija enakih želodcev, ki je v socializmu pripeljala do tega, da smo imeli domala vsi enake plače."

(Miro Sotlar, podpredsednik GZS v Večeru 25. septembra v pogovoru z Ivom Ivačičem: Če je kriza, plače na nižji ravni.)

Pahor prejel "Pričakovanja ZSSS"

Predstavnike ZSSS je pred začetkom prvega jesenskega zasedanja državnega zbora že tradicionalno sprejel njegov predsednik Borut Pahor. Seznanili so ga z nekaterimi najbolj perečimi vprašanji, za katere ZSSS meni, da jih mora državni zbor upoštevati pri sprejemanju ali spreminjanju zakonodaje. Sedemčlansko delegacijo ZSSS je vodil predsednik Dušan Semolič. Pahorju je izročil dokument Pričakovanja ZSSS, v katerem so izražena pričakovanja, da naše najvišje zakonodajno telo pri sprejemanju zakonskih aktov v duhu socialnega partnerstva upoštevalo predloge in pripombe sindikatov. Predsednik državnega zbora je obljubil, da bo s Pričakovanji ZSSS seznanil poslanke in poslance državnega zbora.

ZSSS pričakuje:

- da bo pri spremembah in dopolnitvah zakona o trgovini upoštevana na referendumu izražena volja volivcev ter predlogi Sindikata delavcev trgovine Slovenije o takšni ureditvi obratovalnega časa trgovin, ki bo zaščitil interese zaposlenih v trgovinah;
- da bo z zakonom o kolektivnih pogodbah uveljavljen zakon o delovnih razmerjih;
- da bo z zakonom o udeležbi zaposlenih pri dobičku družbe tudi delavkam in delavcem pripadel del dobička, ki ga ustvarijo družbe;
- da bo zakon o delovnih in socialnih sodiščih omogočil hitrejšo reševanje delovnih in socialnih sporov ter bodo s tem zaposleni in zavarovanci dobili večjo pravno varnost;
- da bo zakon o pomoči podjetjem v težavah zagotovil delavcem, da bodo iz podjetij v težavah začasno prešli na zavod za zaposlovanje in ohranili status delavca v delovnem razmerju;
- da bo pri spremembah zakona o uveljavitvi javnega interesa v kulturi odpravljen diskriminatorni položaj zaposlenih v kulturi;
- da bo sprememba davčne zakonodaje omogočila pravičnejšo razdelitev davčnih bremen v korist najrevnejših slojev. Pri tem je treba izrabiti nove, doslej neizkoriščene davčne vire in sprejeti takšne spremembe zakona o davku na dobiček pravnih oseb in zakona o dohodnini, s katerimi bo doseženo pravično ravnotežje med obremenitvijo dela in kapitala;
- da bo zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidnih oseb vzpostavil pogoje

za usposabljanje in zaposlovanje invalidov;

- da bo med socialnimi partnerji usklajena izhodišča zdravstvene reforme omogočala večjo solidarnost in pravičnost ob ohranitvi sedanjega obsega pravic zavarovancev. Dostopnost zdravstvenih storitev naj bi bila večja ne glede na premoženjski status ljudi, čakalne dobe naj bi se skrajšale.

ZSSS od državnega zbora pričakuje:

- da bo čim prej sprejel dolgoročni dokument o prometni politiki v Republiki Sloveniji;
- da bo sprejel odločitev, ki bodo upoštevale avtonomno pravico članice EU, da svobodno oblikuje svojo kulturno politiko in pogoje zanjo;
- da bodo predstavniki reprezentativnih sindikatov redno vabljeni na seje delovnih teles državnega zbora takrat, ko bodo obravnavali tista vprašanja in zadeve, ki morajo biti urejena v duhu razvitega socialnega partnerstva;
- da bodo pri sprejemanju različnih zakonov poslanci vedno upoštevali rešitve, ki bodo ohranjale zaposlenost in odpirale nova delovna mesta;
- da bo državni zbor s svojim delom prispeval k temu, da bo Republika Slovenija še pred vstopom v Evropsko unijo dosegla višjo raven socialnih pravic.

ZSSS izdala priročnik o zakonu o delovnih razmerjih

Novinarska konferenca vodstva ZSSS to sredo je bila namenjena izidu priročnika s komentarjem zakona o delovnih razmerjih. Po besedah **Milana Utroše** je priročnik sestavni del aktivnosti za usposobitev sindikalnih zaupnikov za ščitenje pravic delavcev na podlagi določb novega zakona. Sekretar ZSSS je tudi opozoril, da delodajalske organizacije na čelu z GZS še vedno nasprotujejo

popogajanjem o kolektivnih pogodbah dejavnosti. Ker zakon o delovnih razmerjih delodajalce in sindikate napotuje, naj nekatera vprašanja uredijo prav v kolektivnih pogodbah dejavnosti, je položaj že zelo zaostren.

Avtorja priročnika **Katarina Lavrin Marenče** in **Gregor Cerar** sta opozorila na nekaj vprašanj, ki so se pojavila ob uveljavljanju zakona. Omenila sta, da delodajalci od 1. oktobra delovnih razmerjih ne morejo več urejati s splošnimi akti. Vsi akti, ki posegajo v delavčev položaj, morajo biti dvostranski. O tem, kaj bo v podjetju veljalo, se morajo

delodajalci dogovoriti s sindikati – posamezni delodajalci so to že naredili. Opozorila sta tudi, da pogodbe o zaposlitvi veljajo še naprej in delodajalci tako posameznim delavcem ne morejo enostransko zniževati plač.

Le v podjetjih, kjer sindikat ni organiziran, lahko delodajalci pravice delavcev uredijo s svojimi akti vendar le na višji ravni, kot določa zakon. V praksi je veliko problemov s sklepanjem pogodb o zaposlitvi, še posebej takrat, ko v njih ni določena plača delavca. Če je višina plače dogovorjena le ustno, ima delavec z njenim uveljavljanjem lahko kar veliko težav. Čeprav zakon tega ne dovoljuje več, posamezni delodajalci delavce še vedno pošiljajo na čakanje.

Opozorila sta tudi na različna strokovna tolmačenja o odmeri dopusta in menila, da je treba načelno zakon tolmačiti v dobro delavca. Čeprav so mnenja o višini dodatka za delovno dobo lahko različna, po prehodnih določbah zakona o delovnih razmerjih že zaposleni ohranjajo nespremenjeno višino dodatka, to je pol odstotka za vsako leto delovne dobe.

F. K.

Sindikalne demonstracije v Rimu 4. oktobra

V Rimu, glavnem mestu predsedujoče članice Evropske unije, bo 4. oktobra demonstriralo skoraj

100.000 delavk in delavcev iz vse Evrope. Demonstracije pod geslom **Za socialno Evropo zdaj!** bodo potekale sočasno z začetkom medvladne konference, ki bo obravnavala ustavo bodoče Evrope

Demonstracij se bo udeležila ZSSS, ki je edina izmed slovenskih sindikatov polnopravna članica Evropske konfederacije sindikatov. V Rimu bo demonstriralo 130 članic in članov Svobodnih sindikatov na čelu s predsednikom ZSSS Dušanom Semoličem. Udeleženci bodo s tem izrazili solidarnost z evropskim sindikalnim gibanjem. Demonstracij se bodo poleg sindikatov iz članic Evropske unije udeležile še sindikalne delegacije Češke, Malte, Poljske in Slovaške.

Demonstracije se bodo končale na Piazza del

Popolo, kjer bodo govorili generalni sekretar Evropske konfederacije sindikatov John Monks, predsednik Evropske konfederacije sindikatov Candid Mendez ter predstavniki italijanskih sindikalnih konfederacij CGIL, CISL in UIL. Z demonstracijami v Rimu želi evropsko sindikalno gibanje izraziti svojo skrb za prihodnost razširjene Evrope in zahtevati takšno evropsko ustavo, ki bo imela močno socialno razsežnost in bo odražala interese državljanov Evropske unije. Opozoriti želi tudi na še vedno velik problem nezaposlenosti v Evropi ter izraziti svoje ogorčenje nad poskusi nekaterih vlad, da bi znižale pokojninske pravice.

Pavle Vrhovec

O odpustu noseče delavke na Danskem

Podjetje Tele Danmark je zaposlilo gospo Brandt Nielsen za šest mesecev, začeti s 1. julijem 1995. Avgusta 1995 je delavka obvestila delodajalca, da je zanosila in da bo predvidoma novembra rodila. Že

23. avgusta je delavka dobila odpoved pogodbe o zaposlitvi, češ da ob zaposlitvi delodajalca ni obvestila, da je noseča.

Prizadeta delavka je pred pristojnim sodiščem vložila tožbo zoper Tele Danmark in z njo zahtevala odškodnino. Tožbo je utemeljevala s kršitvijo zakona o enaki obravnavi.

Sodišče je njeno tožbo zavrnilo z obrazložitvijo, da ob zaposlitvenem pogovoru delodajalcu ni nič povedala o svoji nosečnosti, čeprav je vedela, da bo v petem mesecu zaposlitvenega razmerja verjetno rodila. Pritožbeno sodišče pa je Brandt Nielsenovi dalo prav, ker je bil njen odpust povezan z njeno nosečnostjo. Delodajalec je tej sodbi ugovarjal, ker prepoved odpuščanja naj ne bi veljala za pogodbe za določen čas. S pogodbo določeno delo ni bilo opravljeno zaradi materinskega dopusta delavke. Sodišče se je

pred odločitvijo o pritožbi obrnilo na Evropsko sodišče.

Evropsko sodišče je tudi v tem primeru opozorilo, da odklonitve zaposlitve zaradi nosečnosti ni mogoče utemeljevati s finančnimi posledicami, ki naj bi jih utrpel delodajalec. Menilo je tudi, da delavka v času nosečnosti ne bi smela biti zaposlena na tem delovnem mestu.

Če predstavlja odpust delavke zaradi nosečnosti posredno diskriminacijo na podlagi spola, je za presojo pomembno, ali je bila pogodba o zaposlitvi sklenjena za določen ali nedoločen čas. V obeh primerih je nezmožnost izpolnitve pogodbe o zaposlitvi povezana z nosečnostjo.

Tudi to sodbo je mogoče prebrati na spletni strani Evropskega sodišča www.curia.eu.int.

M. R.

Pogovor s predsednikom Sindikata Glosa v ljubljanski Operi in baletu, Kristijanom Ukmarjem

Politika pritiska na kulturo

Kristijan Ukmar je dirigent in vodja zbora ljubljanske Opere, že tri leta pa je tudi predsednik Sindikata Glosa v tem javnem zavodu, ki šteje s solisti, orkestrom, zborom, baletnim ansamblom, odrsko tehniko in delavnicami skupaj 300 zaposlenih. Z njim smo se pogovarjali o trenutno najbolj perečem vprašanju, ki zaposluje tudi glavni odbor Sindikata Glosa, katerega član je tudi naš sogovornik.

Uvodoma je Kristijan Ukmar povedal, da izhajajo sedanji problemi kulturnikov iz dejstva, da je prišlo na področju kulturne in delovne zakonodaje do velikih razkorakov in pravnih praznin, saj zakon o uveljavljanju javnega interesa za kulturo in zakon

o delovnih razmerjih nista usklajena. "Zakon o uveljavljanju javnega interesa za kulturo je s 45. členom izničil nekatera določila zakona o delovnih razmerjih, ki so bila usklajena med socialnimi partnerji. Delavce v kulturi je na področju delovnih razmerij izenačil z uslužbenci v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti, kar je diskriminatorno, saj so tako v slabšem položaju kot delavci v drugih javnih zavodih, in to brez vidnega vzroka.

Poleg tega je iz upravljanja zavodov izločena stroka. Prej je bilo to urejeno bolje, saj je bila tretjina sveta zavoda sestavljena iz predstavnikov ustanovitelja, tretjina iz predstavnikov stroke in tretjina iz predstavnikov zaposlenih. Tako je recimo še vedno v svetih šol in stvar dobro deluje. Novi zakon je ta sistem brez razloga odpravil, kar se je pokazalo kot sporno tudi nedavno pri imenovanju novega direktorja Slovenske filharmonije. Tu je viden direkten vdor politike v kulturo.

Kot tretje je treba navesti cinični odnos politike do socialnega dialoga, saj bi moralo ministrstvo za kulturo že pred sedmimi meseci začeti pogajanja za novo kolektivno pogodbo, kar mu nalaga tudi novi zakon, pa tega ni storilo. Kolektivna pogodba bi lahko v marsikaterem primeru odpravila

nejasnosti in zapolnila pravne praznine med kulturnim zakonom, zakonom o delovnih razmerjih in zakonom o javnih uslužbencih. Sedaj te praznine marsikakšen direktor izkorišča za nezakonite in sporne odločitve. Nejasna so ob tem mnoga vprašanja, recimo kako je s premestitvami brez soglasja, ki jih zakon o delovnih razmerjih ne dopušča, kulturni zakon pa jih dovoljuje, nejasno je, kako je s pritožbeno komisijo, kakšen je status sindikalnih zaupnikov. Nejasno je, kako je s sprejemanjem raznih aktov, kot so akt o organizaciji dela, kadrovski načrt, sistemizacija delovnih mest, kakšna je vloga sindikata pri tem in kakšno mora biti socialno partnerstvo. Vse to seveda vpliva na vzdušje med zaposlenimi, ki je vse slabše, več pa je tudi nezaupanja v pravno državo in demokracijo, saj država ni sposobna zagotoviti sprejemanja pravnih aktov v z zakonom določenih rokih ter zapolniti pravnih praznin.

S prejšnjo zakonodajo smo imeli v javnih zavodih lahko strokovnega vodjo, ki ga je imenoval strokovni svet, zdaj imamo namesto tega pomočnika direktorja za vodenje umetniško strokovnega dela, ki ga imenuje direktor. Seveda to ni isto, saj mora biti umetniški vodja samostojen. Povsod po Evropi je umetniški vodja ali šef dirigent ali generalni glasbeni direktor v svojih strokovnih odločitvah neodvisen, nekateri najvidnejši orkestri imajo celo pomembno vlogo pri izboru svojega umetniškega vodje. Ne morem razumeti, da sedaj, ko vstopamo v EU, uveljavljamo zakone, ki se razlikujejo od evropske prakse. Nepojmljivo je, da politika tako pritiska na delavce v kulturi ravno v času, ko bi morala biti podpora kulturi in ustvarjalnosti največja, saj ravno kultura zagotavlja identiteto države. Pa menda kdo ne misli, da se da pod pritiskom v kulturi več in bolje ustvarjati."

Mojca Matoz

Za omejitev nedeljskega obratovanja 57,53 odstotka volivcev

Republiška volilna komisija je pripravila uradno poročilo o izidu predhodnega zakonodajnega referenduma o obratovanju trgovin ob nedeljah. Ugotovila je, da je glasovalo 445.842 volivcev ali 27,54 odstotka. Za omejitev obratovanja je dalo

glas 256.461 volivcev ali 57,53 odstotka, proti jih je bilo 185.773 ali 41,67 odstotka.

Ker je v parlamentarnem postopku že predlog sprememb zakona o trgovini, ki ga je vložil poslanec Janez Drobnič, bo moral državni zbor pri njegovi obravnavi upoštevati na referendumu izraženo voljo volivcev. Obravnava tega zakona je možna že v oktobru ali novembru.

Čestitke iz Avstrije

Predsednik in sekretarka Zveze sindikatov Avstrije Fritz Verzetnitsch in Roswitha Bachner sta Dušanu Semoliču čestitala ob uspešnem referendumu o odpiralnem času prodajaln. Menita, da ima ta referendum širši evropski pomen. Slovenija bo tako pokazala kako naprej socialno uravnovežiti interese dela in kapitala.

Sindikat upokojujencev v Cankarjevem domu

Prihodnji ponedeljek in torek bo v Cankarjevem domu v Ljubljani Festival za tretje življenjsko obdobje. Zelo obsežen program vsebuje več plenarnih zasedanj, predavanj in kulturnih prireditev. Na osrednji prireditvi bodo govorili o položaju starejših pri nas in v Evropi. Med govorci bo tudi Dušan Semolič, predsednik ZSSS. Sindikat upokojujencev Slovenije bo v Cankarjevem domu imel svoj "štand", na katerem bodo dežurali člani izvršnega odbora. Za obiskovalce so že pripravljene lepe zloženke s programom sindikata in načrti konkretnih aktivnosti. Kot nam je povedal sekretar sindikata Jernej Jeršan, bodo največ pozornosti namenili beli knjigi o zdravstveni reformi.

Veljavnost splošnih aktov po 1. oktobru

Piše: Gregor Miklič

Po zakonu o delovnih razmerjih 1. oktobra 2003 prenehajo veljati določbe splošnih aktov, ki urejajo vprašanja, ki se po novem zakonu urejajo s kolektivnimi pogodbami. Kaj torej velja in kaj ne?

232. člen (prenehanje veljavnosti splošnih aktov delodajalca)

Določbe splošnih aktov delodajalca, ki urejajo vprašanja, ki se v skladu s tem zakonom dogovarjajo v kolektivnih pogodbah, prenehajo veljati v roku devetih mesecev od dneva uveljavitve tega zakona.

Ta zakonska določba pomeni, da po tem datumu prenehajo veljati splošni akti oziroma posamezne določbe splošnih aktov, ki urejajo delovna razmerja. Če plače pri delodajalcu ureja pravilnik o plačah, ta pravilnik preneha veljati v celoti; če je področje delovnih razmerij urejeno s pravilnikom o delovnih razmerjih, ta pravilnik v celoti preneha veljati. Lahko pa so določbe, ki določajo pravice in obveznosti delavcev v splošnih aktih, ki ne spadajo v področje delovnih razmerij (tak akt je na primer pravilnik o poslovni skrivnosti). Če so v tem pravilniku določbe, ki določajo, v katerih primerih delavec krši delovne (pogodbene) obveznosti, te določbe ne veljajo več, druge določbe pravilnika pa veljajo naprej. Prav tako prenehajo veljati določbe pravilnikov o organizaciji oziroma o sistemizaciji in o razvrščanju delovnih mest v tarifne in plačilne razrede, ker je to vsebina kolektivnih pogodb. Takih in podobnih primerov bi lahko naštel še celo vrsto. Vse to je posledica nove ureditve delovnih razmerij.

Zakon o delovnih razmerjih je kot eno najpomembnejših novosti urejanja delovnih razmerij uveljavil pogodbeno naravo delovnih razmerij. Pogodba o zaposlitvi je temeljni dokument, s katerim delavec in delodajalec urejata medsebojne odnose iz delovnega razmerja. Sklenitev pogodbe o zaposlitvi je pravni temelj nastanka delovnega razmerja posameznega delavca. Drugi pomemben način urejanja področja delovnih razmerij – za posameznega delodajalca, za posamezne poklice, za eno ali več dejavnosti – pa so kolektivne pogodbe. Zakonodajalca, ki je veljala do konca leta 2002, je delodajalcem omogočala,

da so področje delovnih razmerij urejali s splošnimi akti ali pa s kolektivnimi pogodbami.

8. člen (splošni akt delodajalca)

(1) Predloge splošnih aktov delodajalca, s katerimi delodajalec določa organizacijo dela ali določa obveznosti, ki jih morajo delavci poznati zaradi izpolnjevanja pogodbenih in drugih obveznosti, mora delodajalec pred sprejemom posredovati v mnenje sindikatom pri delodajalcu. Sindikat mora podati mnenje v roku osmih dni.

(2) Če je sindikat posredoval mnenje v roku iz prejšnjega odstavka, ga mora delodajalec pred sprejemom splošnih aktov obravnavati in se do njega opredeliti.

(3) Če pri posameznem delodajalcu ni organiziranega sindikata, se s splošnim aktom delodajalca lahko določijo pravice, ki se v skladu s tem zakonom lahko urejajo v kolektivnih pogodbah, če so za delavca ugodnejše, kot jih določa zakon oziroma kolektivna pogodba, ki zavezuje delodajalca.

(4) O vsebini predloga splošnega akta iz prejšnjega odstavka mora delodajalec pred sprejemom akta neposredno obvestiti delavce.

(5) Za sindikat pri delodajalcu v postopkih po tem zakonu se šteje reprezentativni sindikat, ki imenuje ali izvoli sindikalnega zaupnika po 208. členu tega zakona.

Zakon še vedno dopušča, da se delovna razmerja urejajo s splošnimi akti, vendar določa, kdaj se lahko področje delovnih razmerij ureja s splošnimi akti oziroma katere zadeve s področja delovnih razmerij se lahko urejajo s splošnimi akti. Delodajalec lahko področje delovnih razmerij v celoti ureja s splošnimi akti, če delavci niso sindikalno organizirani. Če so delavci pri delodajalcu sindikalno organizirani, je temeljni način urejanja delovnih razmerij kolektivna pogodba. V tem primeru lahko delodajalec uredi s splošnim aktom samo posamezne zadeve, pri čemer zakon določa, katere so te zadeve. Določbe 8. člena zakona o zadevah, ki se morajo urejati s kolektivnimi pogodbami, niso natančne. Zato je strokovna delovna skupina ekonomsko-socialnega sveta na tretji seji sprejela stališče, s katerim je kot priporočilo delodajalcem in sindikatom opredelila, katere zadeve oziroma vprašanja se bodo lahko tudi po 1. oktobru urejala s splošnimi akti pri delodajalcih, pri katerih so delavci sindikalno organizirani.

Veljavnost splošnih aktov

V skladu s določbo 232. člena prenehajo veljati samo splošni akti, ki urejajo vprašanja, ki se v skladu s ZDR

dogovarjajo v kolektivnih pogodbah, ta določba pa ne velja za splošne akte iz prvega odstavka 8. člena ZDR, med katere je možno uvrstiti: akt o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest, pravilnik o varnosti in zdravju pri delu (na primer o ravnanju z nevarnimi snovmi, o nošenju zaščitne obleke š), pravilnik o varovanju poslovne skrivnosti, pravilnik o načinu izvajanja izobraževanja, pravila reda in discipline, pravilnik o ravnanju s službenimi vozili in podobno. Splošni akti iz 232. člena ZDR torej prenehajo veljati v roku devetih mesecev od dneva uveljavitve ZDR. Namen te določbe je bil motivirati kolektivna pogajanja na ravni podjetja.

(Stališče strokovne skupine ekonomsko-socialnega sveta)

Seveda pa ti splošni akti ne bodo smeli vsebovati kakršnih koli določb o plačah in določanju plač, drugih osebnih prejemkih, o kršitvah pogodbenih in drugih obveznosti, o razporejanju in prerazporejanju delovnega časa in podobno. Splošni akt ni samo akt, ki nosi naziv pravilnik, ampak so splošni akti tudi organizacijski predpisi, navodila in podobno, splošni akt je vsak akt, ki na splošno ureja posamezne zadeve. Tako v pravilnik o organizaciji in sistemizaciji ne spadajo določbe o razvrščanju delovnih mest v tarifne in plačilne razrede, prav tako ne metodologija za ugotavljanje zahtevnosti delovnih mest – vse to je vsebina kolektivne pogodbe. Novi zakon o kolektivnih pogodbah, ki je še vedno predmet usklajevanja med sindikati in delodajalci, bo podrobneje uredil, katera so tista vprašanja s področja delovnih razmerij, ki se urejajo s kolektivnimi pogodbami – dokler ta zakon ne bo sprejet, si bo potrebno pomagati s strokovnimi mnenji in priporočili. Zakon posredno tudi določa, kdaj se šteje, da so delavci organizirani v sindikat. Po določbah zakona se za sindikat pri delodajalcu šteje reprezentativni sindikat, ki imenuje ali izvoli svojega sindikalnega zaupnika. Sindikat pri delodajalcu je reprezentativen, če so vanj organizirani delavci, ki so člani reprezentativnega sindikata dejavnosti. Reprezentativen pa je lahko tudi sindikat pri delodajalcu, ki je samostojen (ni povezan v noben sindikat), če je najmanj 15 odstotkov zaposlenih delavcev članov tega sindikata. Vsi sindikati pri delodajalcih, v katere so organizirani člani sindikatov dejavnosti, združenih v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, so reprezentativni. Za delodajalce, ki imajo delovna razmerja urejena s podjetniško kolektivno pogodbo, se po 1. oktobru ne bo nič spremenilo. Sklenjena kolektivna pogodba velja, dokler ne poteče rok, za katerega je bila sklenjen, oziroma dokler je ena ali druga pogodbeni stranka ne odpove in ne poteče odpovedni rok. Kolektivna pogodba je pogodba in ne splošni akt in se nanjo določbe 232. člena zakona ne nanašajo.

Pri delodajalcih, kjer so delovna razmerja uredili s splošnimi akti, in nimajo sklenjene kolektivne

pogodbe oziroma kolektivnih pogodb, ni mogoče celotnega področja čez noč urediti z eno ali več kolektivnimi pogodbami. Prav tako ni mogoče čez noč začeti o pravicah in obveznostih delavcev odločiti zgolj na podlagi določb novega zakona o delovnih razmerjih. Delodajalci morajo upoštevati sklenjene in veljavne kolektivne pogodbe za dejavnost in, kar je še pomembneje, sklenjene pogodbe o zaposlitvi. Čeprav so splošni akti oziroma določbe splošnih aktov, ki so urejale področje delovnih razmerij, prenehale veljati, delodajalci ne morejo sklenjenih pogodb o zaposlitvi odpovedati samo iz tega razloga in delavcem predložiti v sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi. Take odločitve delodajalcev bi bile nezakonite, ker zakon take vrste odpovedi pogodbe o

zaposlitvi ne pozna.

Delodajalci in sindikati imajo več možnosti, kako začasno, do sklenitve kolektivnih pogodb, urediti področje delovnih razmerij. Najpomembnejši sta dve:

– sindikat in delodajalec skleneta dogovor, da se določbe splošnih aktov, ki so prenehale veljati po določbi 232. člena zakona, uporabljajo še naprej vse do sklenitve ustrezne oziroma ustreznih kolektivnih pogodb za delodajalca; – sindikat in delodajalec skleneta kolektivno pogodbo, v kateri določita splošne akte oziroma določbe splošnih aktov, ki postanejo sestavni del (priloga) kolektivne pogodbe. Ta preneha veljati s sklenitvijo ustrezne oziroma ustreznih kolektivnih pogodb za delodajalca. Obe rešitvi sta pravno korektni, vsekakor pa

je boljša druga rešitev, ker področje delovnih razmerij, čeprav začasno in s prilogami, uredi s kolektivno pogodbo.

Za nove podjetniške kolektivne pogodbe naj velja načelo "hiti počasi". Na pogajanja se je treba strokovno pripraviti. V sindikatu dejavnosti pa je dobro uskladiti vse aktivnosti pri sklepanju kolektivne pogodbe dejavnosti in kolektivnih pogodb podjetij. Tako nove pogodbe za posamezne delodajalce ne bodo v neskladju z novo kolektivno pogodbo dejavnosti.

Andrej Stermec, zaupnik Sindikata poklicnega gasilstva Slovenije v Gasilskem zavodu Ravne na Koroškem

Gasilci niso več ogroženi

Po besedah našega sogovornika so se dramatične razmere v Gasilskem zavodu Ravne na Koroškem po dolgi negotovosti te dni uredile. Še pomladi je ravenski občinski svet sprejel sklep o začetku postopka ukinitve zavoda, sedaj je ta zavod postavljen na dokaj trdna tla, ohranjenih bo tudi 14 delovnih mest.

Po besedah našega sogovornika so se razmere zaostriale po razdelitvi nekdanje velike občine Ravne na Koroškem na štiri občine. Vsaka od novih občin je gasilsko službo želela poveriti svoji prostovoljni gasilski enoti in je nasprotovala ohranitvi Gasilskega zavoda. Zavodu je tako ostalo le sedanje območje občine ravenske občine, kar je za financiranje odločno premalo. Ogrožena so bila skoraj vsa delovna mesta.

Gasilski zavod po novih dogovorih opravlja več nalog, najpomembnejše so zagotavljanje požarne varnosti v občini Ravne in podjetjih na lokaciji bivše Železarne Ravne, tehnično reševanje na cesti ter odstranjevanje nevarnih snovi in cestno reševanje na območjih bivših občin Ravne, Slovenj Gradec in Radlje. Izvajanju teh nalog so občine poverile ravenskemu gasilskemu zavodu, kar se zanje niso mogle dogovoriti s prostovoljnimi gasilci.

ln kako so gasilci plačani za svoje nevarno in naporno delo? Plače so precej pod ravni, določeno s kolektivno pogodbo. Osnovna plača

gasilca pripravnika je 97.000 tolarjev bruto. K temu je treba prišteti še različne dodatke za dežurstvo, nevarnosti, nočno delo. Gasilec pripravnik na tej podlagi prejme kakšnih 113.000 neto plače. "Ko drugim gasilcem pripovedujemo o naših plačah, nam ne verjamejo," pravi Stermec. Dodaja, da ne dobijo plačane nobene nadure in jih, če do njih pride, poračunavajo in zanje izrabijo proste dneve. Zaposleni so letos prejeli tudi regres za letni dopust, in sicer v minimalni višini. Prejemajo tudi povračilo 70 odstotkov stroškov prevoza na delo. Prehrano med delom imajo organizirano kar v bližnji železarni.

Kakšni pa so notranji odnosi, kdo je direktor zavoda? Roman Lopoh je kot direktor še mlad. Stermec pravi, da je do zaposlenih in sindikata zelo fer, vendar se preveč ravna le po predpisih in se zanese le na mnenja pravnikov. Z njim se je mogoče pogovarjati o vsem, vendar predloge redkokdaj sprejme. Če ne bi bil takšen, bi se o

kakšnem vprašanju lahko bolj človeško dogovorili. Kaj zaposleni še pogrešajo? Zlasti to, da bi vsi imeli UKV-radijske postaje, saj je brez njih težko opravljati odgovorno gasilsko delo. Radi bi tudi več delovnih kombinezonov. Zadovoljni so, ker do njih kažejo pozitiven odnos tudi podjetja, za katera delajo, še posebej železarna, Lek in Prevent. Če prostovoljnimi gasilskim enotam kupijo tudi zelo sodobne gasilske avtomobile, bi lahko tega bili deležni tudi poklicni gasilci, meni Stermec. Kakšen pa je kolektiv ravenskega gasilskega zavoda? V povprečju kar star, saj je povprečje nekje pri štiridesetih. Invalidov nimajo, le obolevajo pogosto. Kdaj pa bo uveljavljen nov način plačevanja in dodatno pokojninsko zavarovanje? Za slednje so že vse uredili in le čakajo, da bodo sprejeti vsi izvedbeni predpisi. Težji problemi bodo pri novem zakonu o razmerjih plač. Po Stermečevih besedah bodo gasilci verjetno razvrščeni v 20. plačilni razred. Pri tem bo zahtevana peta stopnja izobrazbe, ki je gasilci praviloma nimajo. Na Ravnah imata peto stopnjo le dva, druga dva gasilca, tudi naš sogovornik, pa se šolata ob delu. Zaposleni s pomanjkljivo izobrazbo bodo verjetno razporejeni za tri plačilne razrede nižje. Ker je to lahko hud problem za vse zaposlene poklicne gasilce v državi, bodo pogajalci na državni ravni za gasilce iskali še druge in ugodnejše rešitve. Seveda pa bo uveljavitev novega zakona o razmerjih plač tudi ravenskim gasilcem prinesla lepše čase. Osnovna plača gasilcev naj bi znašala 203.000 tolarjev bruto, kar je precej več, kot znaša sedaj. Stermec upa, da bo direktor zavoda dosledno upošteval tudi novo plačno ureditev, kar je že obljubil.

"Ker smo se ob sklepih občinskega sveta o ukinitvi zavoda obrnili na javnost, se zdaj javno zahvaljujejo vsem, ki so zaslužni, da se črni scenarij ni uresničil," je za zaključek povedal naš sogovornik.

F.K.

Anketa med zaupniki Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije

Delavci bi raje imeli višje plače kot prisilno dodatno pokojninsko zavarovanje

Avgustovske plače zaposlenih v gospodarstvu so se v skladu z določili dogovora o politiki plač za obdobje 2002 do 2004 povečale za 3,2 odstotka. Javni uslužbenci pa so v skladu z aneksom h kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti, ki so ga reprezentativni sindikati javnega sektorja po skoraj dvomesečnih pogajanjih 28. julija podpisali z vlado, namesto povišanja plač deležni dodatnega pokojninskega zavarovanja. Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva aneksa ni podpisal in tudi ni pristopil k podpisu izjave o usklajenosti zakona o kolektivnem dodatnem pokojninskem zavarovanju. Zakaj je sindikat ravnal tako, smo vprašali predsednika in več zaupnikov tega sindikata.

Erih Šerbec,
predsednik sindikata

Vodstvo sindikata je ravnalo v skladu s sklepi programsko-volilne konference

Na programsko-volilni konferenci našega sindikata smo se odločili, da si bomo prizadevali za povišanje plač v naši dejavnosti, saj so plače v zdravstvu in socialnem skrbstvu relativno nizke. Delegati so vodstvo sindikata zavezali, naj deluje v tej smeri. Zato naš sindikat ni podpisal aneksa h kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti. Ker je večina sindikatov v javnem sektorju menila drugače in aneks podpisala, bo seveda veljal tudi za zaposlene v zdravstvu in socialnem skrbstvu, ki bodo namesto višjih plač dodatno pokojninsko zavarovani. Moram pa reči, da člani našega sindikata s takšno rešitvijo niso zadovoljni. Velika večina bi raje videla, da bi se povečale plače. Plače so se v naši dejavnosti zadnjič povečale januarja letos in že takrat zaposleni z njihovo višino niso bili zadovoljni. Od takrat do danes pa so narasli življenjski stroški, zato bi bilo povišanje plač še toliko bolj nujno. Moram reči, da smo v našem zavodu že pred časom izvedli akcijo za dodatno kolektivno pokojninsko zavarovanje zaposlenih, vendar je interes zanj pokazalo zelo malo delavcev. Delavci imajo raje denar, ker ga potrebujejo za dostojno preživetje.

Nives Ozbič,
predsednica SZSS v Socialno varstvenem domu Dutovlje

Za dodatno zavarovanje v zavodu ni bilo dovolj interesa

V naši bolnišnici smo v zadnjem letu izpeljali okoli 70 zborov delavcev, na katerih smo zaposlenim predstavili možnosti za dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje preko Moje naložbe. Čeprav smo si sindikalisti prizadevali, da bi za

kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje zainteresirali čim več zaposlenih, se je zanj odločilo samo okoli 900 delavcev, kar je manj kot 51 odstotkov vseh zaposlenih. Zato kolektivnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja nismo mogli skleniti. Vse naše aktivnosti so nam nedvoumno pokazale, da imajo delavci v našem zavodu raje denar kot dodatno pokojninsko zavarovanje. Zato je prav, da naš sindikat ni podpisal aneksa h kolektivni pogodbi. Seveda pa lahko gledamo na to vprašanje tudi z drugega zornega kota: boljše da bodo delavci dobili vsaj dodatno pokojninsko zavarovanje kot nič!

Jani Brumen,
predsednik SZSS v Domu starejših občanov Ljutomer

Metanje peska v oči

Zaposleni v našem domu bi zagotovo raje videli denar v žepu, saj za dodatno pokojninsko zavarovanje že doslej niso pokazali nobenega interesa. Tega interesa ni bilo moč zaznati niti med zaposlenimi niti med člani izvršnega odbora našega sindikata. Velik interes pa je za povečanje plač, saj smo na področju socialnega skrbstva na repu plačne lestvice v Sloveniji, čeprav nas včasih najbolj odgovorni za našo dejavnost prepričujejo, da ni tako. Problem v naši dejavnosti je tudi v tem, da imajo zlasti starejše bolničarke nižjo izobrazbo, zato so razvrščene v nižje tarifne razrede. Zaradi nižje izobrazbene strukture prejema večina dokaj nizke plače. Menim, da so bili sindikati v javnem sektorju dejansko prisiljeni v pogajanja o dodatnem pokojninskem zavarovanju. Vlada nam je poskušala metati pesek v oči!

Darinka Auštiner,
predsednica SZSS v Splošni bolnišnici Maribor

Kdor želi, se lahko dodatno pokojninsko zavaruje sam

Na osnovi pogovorov s člani našega sindikata v

zavodu lahko rečem, da bi velika večina raje prejela višje plače kot dodatno pokojninsko zavarovanje. Resnici na ljubo moram reči, da mnogi ne zaupajo sistemu dodatnega pokojninskega zavarovanja. Sprašujejo se, kako uspešno bodo skladi obračali njihov denar v naslednjih desetletjih. Ali bodo čez 30 ali 40 let še imeli dovolj sredstev za poplačilo vseh svojih obveznosti ali pa bodo mnogi prej propadli? Delavci bi raje imeli višje plače, nato pa lahko s svojim denarjem dela vsakdo, kar hoče. Kdor želi, se lahko tudi sam vključi v prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. Problem je še toliko večji, ker so v naši dejavnosti v povprečju plače zares skromne, čeprav se od zavoda do zavoda nekoliko razlikujejo. Delavci v zavodih vidijo svojo prednost samo v tem, da so morda v službi v javnem sektorju bolj varne kot v gospodarstvu, čeprav tudi to ni več tako kot včasih. Sicer pa smo v našem domu delavcem že pred časom predstavili možnost dodatnega pokojninskega zavarovanja preko Moje naložbe. Malce sta o dodatnem pokojninskem zavarovanju takrat razmišljala samo dva delavca, drugih pa to ni zanimalo.

Lojz Horvat,
predsednik SZSS v Zavodu
dr. Marjana Borštnarja v
Domavi

Le delavske plače se ne prilagajajo EU

V našem zavodu smo se o dodatnem pokojninskem zavarovanju že pogovarjali. Zanj je pokazalo zanimanje kar precej zaposlenih, zato za nas sedanja rešitev niti ni tako slaba. Marsikateri naš delavec bi se sam dodatno pokojninsko zavaroval, če ne bi tega zavarovanja dobili vsi. Plače v naši dejavnosti so nizke, zato bomo imeli tudi pokojnine nizke. Brez dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja si marsikdo ne bi mogel zagotoviti varne starosti. Res pa tokrat velikega vpliva na to, ali bomo dobili višje plače ali prostovoljno pokojninsko zavarovanje, nismo imeli. Ob tem pa je treba jasno in glasno povedati, da z dodatnim pokojninskim zavarovanjem problem plač na področju zdravstva in socialnega skrbstva ni rešen. Plače so odločno prenizke, da bi lahko bili z njimi zadovoljni. Zato bo

verjetno prej kot slej treba pogajanja nadaljevati. Slovenija gre v Evropsko unijo in temu se vse prilagaja, celo menedžerske plače, samo plače delavcev ne! Tako dolgo ne more iti več naprej. Menim, da bodo tudi sindikati morali bolj odločno nastopiti in delavcem izboriti pravice, ki jih imajo v Evropski uniji.

Jože Korošec, sekretar SZSS
Slovenije

Kar je bilo dogovorjeno, ne bi smeli spreminjati

Ne zdi se mi prav, da je vlada posegla v že dogovorjene pravice, ki smo jih za delavce že izborili. To ni dobra praksa, saj vnaša negotovost in nemir med delavce. To, kar se vlada in sindikati enkrat dogovorijo in podpišejo, bi morali tudi uresničiti. Ker sindikati celotnega javnega sektorja nismo dovolj enotni, vlada to izkorišča. Menim tudi, da premije za dodatno pokojninsko zavarovanje niso ustrezno določene. Zaposleni v zdravstvu in socialnem skrbstvu so že vse leto računali, da bodo v skladu z dogovorom o politiki plač dobili višje avgustovske plače. Namesto višjih plač pa bodo sedaj dobili dodatno pokojninsko zavarovanje, pa še to ne vsi v takšnem znesku, kot bi jim pripadal ob povišanju plač. Takšna praksa vodi v nezaupanje v celoten sistem dogovarjanja socialnih partnerjev. Predvsem pa se moramo zavedati, da si delavci želijo višjih plač, ker denar nujno potrebujejo že danes.

Stanko Sedonja,
predsednik SZSS v Splošni
bolnišnici Murska Sobota v
Rakičanu

Zaposleni so pričakovali višje plače

Večina zaposlenih v našem zavodu je

nezadovoljnih s sprejetim aneksom, ker so pričakovali višje plače, saj je bil dvig plač že dogovorjen. Naši člani pravijo, da se nekateri poigravajo z njihovim denarjem. Menim, da bi bilo prav, da bi se tudi v javnem sektorju dvignile avgustovske plače, potem pa bi lahko vsakdo z denarjem naredil, kar bi hotel. Ne rečem, da dodatno pokojninsko zavarovanje, vsaj za mlade, ni koristno, vendar bi se lahko zanj odločil vsak sam. V naši bolnišnici smo zaposlenim ponudili možnost dodatnega pokojninskega zavarovanja, vendar zanj sploh ni bilo nobenega interesa. Sedaj bomo pač vsi skupaj prisilno dodatno pokojninsko zavarovani! Sicer pa smo tega starejši že navajeni, ali ne? Včasih smo tako morali vsi prostovoljno plačevati samoprprispevke, vendar smo takrat imeli možnost izraziti svojo voljo vsaj na referendumu. Sedaj pa nas bo država vse kar brez vprašanja prisilno prostovoljno zavarovala, namesto da bi nam povišala plače.

Janez Matkovič,
predsednik SZSS v Domu
počitka Metlika

Delavci v gospodarstvu in negospodarstvu bi morali biti enakopravni

Ker smo si sindikati s pogajanjem že izborili avgustovsko povečanje plač, bi moralo pri tem tudi ostati. Zaposleni v naši dejavnosti potrebujejo denar sedaj in ne šele v starosti, saj morajo tudi sedaj dostojno živeti in preživljati svoje družine. Druginja je iz dneva v dan večja, plače v naši dejavnosti pa se niso povečale že od začetka leta. Zato delavcem standard realno pada. Pogajanja o tem, ali višje plače ali dodatno pokojninsko zavarovanje, so bila sindikatom vsiljena. Delavcem pa se postavlja tudi vprašanje, ali bo steber dodatnega pokojninskega zavarovanja tako trden, da jim bo čez dvajset ali trideset let prinašal rento. Sicer pa bi bilo prav, da bi bili delavci v gospodarstvu in negospodarstvu pri nas enakopravni - tudi takrat, ko gre za povišanje plač.

Tomaž Kšela

Srečanje delavcev zavoda za zaposlovanje

Spremembe na trgu dela po vključitvi Slovenije v EU

Delavci Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje so se konec minulega tedna zbrali na strokovnem srečanju na Rogli. Tema strokovnega srečanja je bila nadvse aktualna: Spremembe na trgu dela po priključitvi Slovenije Evropski uniji.

Udeležence je najprej pozdravil direktor območne službe zavoda za zaposlovanje v Mariboru **Žare Markovič**. Povedal je, da je v Podravju stopnja brezposelnosti med najvišjimi v državi. Tako je denimo na območju upravne enote Ruše 19,6-odstotna, na območju upravne enote Pesnica 19,4-odstotna, na območju upravne enote Maribor 16,3-odstotna, na območju upravne enote Slovenska Bistrica 13,7-odstotna in na območju upravne enote Lenart 11,9-odstotna. Po zadnjih podatkih je na mariborskem območju 87.925 zaposlenih delavcev in 16.112 registriranih brezposelnih oseb, brezposelnost se počasi zmanjšuje.

Generalni direktor zavoda **Jože Glazer** je opozoril, da se tako kot vsa Slovenija tudi delavci zavoda za zaposlovanje že celih deset let pripravljajo na vstop Slovenije v Evropsko unijo. Zavod je bil in je še vključen v številne mednarodne projekte, ki so dobra priložnost za privajanje na nove izzive. Mnogi delavci zavoda so bili v minulih letih vključeni v različna mednarodna usposabljanja, kjer so pridobili potrebne informacije in se seznanili s tujimi izkušnjami, ki jih bodo potrebovali pri spopadanju z novimi izzivi.

Zavod za zaposlovanje se je že spremenil

Največ pozornosti so udeleženci posvetili razvoju človeških virov v luči evropske strategije zaposlovanja. Uvodoma je o tem govoril minister za delo, družino in socialne zadeve **Vlado Dimovski**. Opozoril je, da bo tudi po vstopu

Slovenije v Evropsko unijo zavod za zaposlovanje moral ostati osrednja institucija za uresničevanje evropske strategije zaposlovanja v Sloveniji. Zavod za zaposlovanje se je v zadnjih treh letih precej spremenil, vendar se bo zaradi razmer in nenehnih sprememb na trgu dela za uresničitev omenjene naloge moral še naprej usposablјati.

Kakor je dejal Dimovski, si je Evropska unija na vrhu v Lizboni zastavila cilj, da razvije najbolj konkurenčno in dinamično ter na znanju temelječe gospodarstvo, zmožno trajnostne rasti z več in boljimi delovnimi mesti ter večjo socialno kohezijo. Na tej osnovi se je razvil evropski socialni model, v katerem je vzpostavljeno dinamično razmerje soodvisnosti med ekonomsko, zaposlovalno in socialno politiko. Evropska strategija zaposlovanja pa je nastala kot odgovor na ekonomske probleme, na visoko in vztrajno brezposelnost, ki se sprevača v dolgotrajno brezposelnost, ter na druge strukturne probleme na trgu dela, ki zavirajo rast zaposlovanja. Cilji evropske strategije zaposlovanja slonijo na zaposljivosti, podjetništvu, prilagodljivosti in enakih možnostih.

Po besedah Dimovskega v skladu z evropsko politiko zaposlovanja rezultatov politike zaposlovanja ni več mogoče meriti zgolj po zmanjšanju števila brezposelnih, temveč je treba upoštevati, kako visok je odstotek aktivnih prebivalcev, kakšna je izobrazbena, poklicna in spolna struktura zaposlenih, kolikšen je delež socialno izključenih in podobno. Dimovski je pri tem opozoril, da je izobrazbena struktura zaposlenih, še zlasti pa brezposelnih pri nas zelo slaba (od okoli 95.000 registriranih brezposelnih oseb jih okoli 50 odstotkov nima niti poklicne izobrazbe), zato bo moral zavod za zaposlovanje postati tudi promotor izobraževanja tako brezposelnih kot zaposlenih. Samo tako se bo zavod za zaposlovanje lahko uveljavil kot centralna ustanova pri uresničevanju Lizbonske strategije in evropske strategije zaposlovanja.

Brezposelni morajo pridobiti več znanja

Dimovski meni, da terja evropska strategija zaposlovanja uresničevanje na ravni Evropske unije (sprejem letnih smernic, priporočila državam, poročila z ocenami, druge politike unije), na nacionalni ravni (nacionalni programi zaposlovanja, ukrepi) in na regionalni ravni (lokalni zaposlitveni programi in pobude, konkretni programi in projekti). Zato čakajo delavce zavoda že naslednje leto zelo zahtevne naloge, za katere se bodo morali dodatno usposobiti, saj bo evropsko politiko zaposlovanja treba uresničevati v vsakodnevnem delu in v neposrednem kontaktu s strankami. Dimovski je predstavil tudi cilje politike zaposlovanja pri nas do leta 2006. Do takrat bi morali v Sloveniji zvišati izobrazbeno raven

zaposlenih in brezposelnih delavcev, zmanjšati število dolgotrajno brezposelnih oseb, zmanjšati regijska neskladja na trgu dela, doseči vsaj enoodstotno rast zaposlenosti letno, vključiti vse brezposelne delavce v programe aktivne politike zaposlovanja in poskrbeti za nadaljnji razvoj socialnega partnerstva.

Državna sekretarka na ministrstvu za delo družino in socialne zadeve **Staša Baloh Plahutnik** je delavce zavoda seznanila z delom evropskih socialnih skladov in s prostim pretokom delovne sile v uniji. Opozorila je, da je s pristopno pogodbo v Atenah dogovorjeno fleksibilno sedemletno prehodno obdobje za prosto gibanje delavcev med Slovenijo in 15 državami članicami. To pomeni, da bodo delavci iz Slovenije in drugih novih držav članic v enakem položaju kot sedaj. Za Slovenijo pa je pomembno, da ostanejo v veljavi veljavni bilateralni sporazumi, ki se lahko še izboljšajo. Vsaka država članica pa sme z notranjimi ukrepi pravice do zaposlovanja slovenskih državljanov še povečati, vključno s polnim dostopom do trga delovne sile. Baloh Plahutnikova je še povedala, da se v Veliki Britaniji nagibajo k liberalizaciji trga dela, medtem ko v Nemčiji in Avstriji zaradi velike brezposelnosti zaenkrat ne nameravajo spreminjati kvot, ki so dogovorjene z bilateralnimi sporazumi. Generalni direktor zavoda za zaposlovanje **Jože Glazer** je spregovoril o neposrednih in konkretnih nalogah zavoda po vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Zagotovil je, da bo zavod tudi v prihodnje ostal strokovno profesionalna ustanova, ki se lahko s svojim načinom dela in učinkovitostjo primerja s podobnimi ustanovami v Evropi in svetu. Zato bo zavod nadaljeval usposabljanje zaposlenih, še naprej se bo vključeval v mednarodne projekte, izmenjeval bo izkušnje z zavodi v evropski uniji in razvijal fleksibilno notranjo organizacijo dela. Po Glazerjevih besedah v zavodu že izvajajo projekte, ki povečujejo učinkovitost dela. Mednje sodijo projekt kakovosti, projekt informacijske podpore temeljnim dejavnostim, projekt odplačne dejavnosti in projekt vzpostavitve agencije za začasno zaposlovanje. Pri tem pa bo zavod skrbel za obvladovanje stroškov in racionalizacijo vseh postopkov.

Več denarja za samozaposlene

Da bi vse te naloge zmogli, je zavod že doslej izjemno pozornost posvečal usposabljanju svojih delavcev (trenutno je v centralni službi na sedežu zavoda in v območnih službah ter uradih za delo po vsej Sloveniji zaposlenih 858 delavcev). Lani so denimo zanje izvedli 152 različnih programov usposabljanja, vsaj v eni obliki usposabljanja pa je sodelovalo 85 odstotkov zaposlenih. Povprečno se je lani vsak delavec zavoda dodatno usposabljal in izobraževal več kot 15 ur.

Po plenarnem delu srečanja so udeleženci nadaljevali

delo v skupinah. Obravnavali so teme: Izkušnje z izvajanjem evropskih projektov na področju zaposlovanja, Prost pretok delavcev in vključevanje v omrežje EURES, Evropski trendi na področju poklicne orientacije in Prilagajanje Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje spremembam. V tej zadnji delovni skupini so med drugim ugotovili, da je naš zavod za zaposlovanje s svojo organizacijo in načinom dela že danes primerljiv z mnogimi uspešnimi evropskimi zavodi za zaposlovanje.

In kaj lahko navadni smrtniki pričakujemo v zvezi z izvajanjem ukrepov aktivne politike zaposlovanja v letu 2004? Na srečanju je bilo mogoče slišati, da

bo obseg vključenih v javna dela predvidoma enak kot v letošnjem letu, s tem da je predvidena višja finančna participacija naročnikov in izvajalcev (letos okoli 70 odstotkov javnih del poteka v severovzhodni Sloveniji, kjer je stopnja brezposelnosti najvišja). Za samozaposlovanje naj bi bilo naslednje leto na voljo bistveno več sredstev kot letos, zato z vključevanjem v programe samozaposlovanja ne bi smel imeti težav nihče, ki bo imel dobro poslovno idejo.

Nekdanji program 5000 (dokončanje izobraževanja za tiste, ki v času rednega šolanja ali študija izobraževanja niso uspešno končali) bo prerasel v

program 10.000. Zato bo lahko do zelene izobrazbe prišlo bistveno več zainteresiranih brezposelnih oseb.

Več sredstev bo na voljo tudi za usposabljanje na delovnem mestu ter za subvencije za težje zaposljive osebe in za lokalne zaposlitvene programe, zlasti kot pomoč pri prestrukturiranju tekstilne industrije. Sicer pa bo vlada po besedah Dimovskega že novembra sprejela konkreten program aktivne politike zaposlovanja za leto 2004. Tako se bo na njegovo uresničevanje mogoče dobro pripraviti.

T. K.

Perutnina Ptuj že pripravljena za Evropo

Medtem ko so v zadnjih letih v številnih živilskopredelovalnih podjetjih o prestrukturiranju

le veliko govorili, so v Perutnini Ptuj oblikovali močan koncern Skupina Perutnina Ptuj. Nastal je s pripojitvami Jate in Kmetijskega kombinata Ptuj ter z ustanovitvijo več lastnih podjetij doma in v tujini.

Perutnina Ptuj ima po besedah predsednika uprave Romana Glaserja v stoodstotni lasti Farmo Draženci, Gradbeni remont, Perutnino Trn-Laktaši v Bosni in Hercegovini, PP Gostinstvo, podjetje Turma in Vinarstvo Slovenske gorice-Haloze. Večinski lastniški delež ima tudi v Perutnini Ptuj v Srbiji in Perutnini Ptuj-Pipo v Čakovcu, Veterinarski ambulanti Perutnina Ptuj, v Pivki Perutninarstvo in v Ptujski tiskarni. V družbah Skupine Perutnina Ptuj je že 2685 zaposlenih, s koncernom je tesno povezanih še 451

zadružnikov v Sloveniji in na Hrvaškem. Lani je koncern ustvaril za 21,4 milijarde tolarjev prihodkov in v razširitev proizvodnje investiral 2,6 milijarde tolarjev.

V Perutnini so povezali vse faze proizvodnje od obdelave polj in vinogradov do prodaje mesa in mesnih izdelkov, vina in gotove hrane, ki jo proizvajajo v lastni tovarni. Tako je Perutnina prerasla v največji multinacionalni kmetijski koncern pri nas, v katerem se že veselijo vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Prepričani so, da bo Perutnina nato še lažje osvajala tuje trge, na katerih je že sedaj močno prisotna.

T. K.

Vzajemna, d.v.z., Vošnjakovova ulica 2, 1000 Ljubljana, www.vzajemna.si

VZAJEMNA

zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

Jaz zate, ti zame.

Ponudbo za sklenitev zavarovanja lahko naročite na spletni strani www.vzajemna.si, na brezplačni telefonski številki 080 20 60, dobite pa jo lahko tudi v poslovalnicah Vzajemne.

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z., vam
VSE ŠTUDENTE BREZ STATUSA ALI TISTE, KI SO PRAVKAR KONČALI ŠOLANJE, I SKLENITVI DOPOLNILNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Imam:

- končano šolo
- nove kavbojke
- tečne starše, ki mi vedno skačejo po glavi
- psa z dioptrijo

Nimam še:

- dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja
- svojega stanovanja
- redne službe in kredita
- kristalno čiste ideje, kaj bi sam/a s seboj

Pogoji:

- iztekel se vam je status študenta ali dijaka
- še nimate urejenega zdravstvenega zavarovanja
- neradi plačujete zdravniške storitve s kešem

NEVARNE SNOVI – RAVNAJ SKRIBNO!

EVROPSKI TEDEN VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU
<http://osha.eu.int/ew2003/> in <http://vzd.gov.si/et2003>

MUTAGENOST

Mutagene snovi poškodujejo ali degenerirajo DNA (dezoksiribonukleinsko kislino) pri ljudeh ali živalih, kar pomeni degenerativne posledice na lastnostih potomcev. Mutacija je trajna sprememba v množini ali strukturi genetskega materiala organizma, ki se izraža kot sprememba njegovih zunanjih ali notranjih značilnosti.

TERATOGENOST

Te snovi dokazano povzročajo zmanjšanje plodnosti pri človeku in razvojne napake na plodu oziroma potomcih.

STRUPENE IN ZDRAVJU ŠKODLJIVE SNOVI

Za te vrste snovi je ugotovljeno, da lahko v določenih količinah z vdihavanjem, zaužitjem ali prodiranjem skozi kožo povzročijo smrt ali okvare človeškega oziroma živalskega organizma. Zdravju škodljive snovi povzročajo s svojim delovanjem zdravstvene okvare, ki so lahko regenerabilne ali neregenerabilne.

JEDKE IN DRAŽLJIVE SNOVI

Jedke snovi pri stiku povzročajo uničenje ali poškodbe živega tkiva. Dražljive snovi povzročajo pri stiku s kožo ali sluznico vnetje ali poškodbe.

RADIOAKTIVNOST

Radioaktivne snovi zaradi jedrskega razpada oddajajo tri vrste delcev oziroma sevanj: alfa delce - dvakrat nabita helijeva jedra (He²⁺), beta delce - hitri elektroni in pozitroni, gama sevanje - elektromagnetno valovanje ter X žarki, ki vsi skupaj, če delujejo na organizme, povzročajo neregenerabilne, genetske, rakotvorne in druge poškodbe ali celo smrt.

EKSPLOZIVNO NEVARNE SNOVI

Te nevarne snovi ob ugodnem zunanjem vplivu z eksplozivnim razpadom sproščajo pline in toploto. Eksplozija je proces zelo hitre tvorbe toplotne energije, spremljane z nastajanjem plinov pod tlakom, ki je večji od tlaka sredine, v kateri je nastala eksplozija. Zaradi razlike v tlakih pride do

širjenja plinov, pri čemer se del energije spreminja v delo.

Eksplozivni materiali so spojine (ali mešanice le-teh), ki so sposobne v zelo kratkem času razviti zelo velike količine plinov, segrelih na visoko temperaturo.

LAHKO VNETLJIVE SNOVI

Te snovi so nevarne zato, ker se rade in hitro vnamejo in povzročijo požar, eksplozijo, zastrupitve idr. Razdelitev vnetljivih snovi je sicer bolj podrobna, vendar za osnovno razdelitev to zadostuje

VNETLJIVE SNOVI

Vnetljive nevarne snovi imajo v tekočem agregatnem stanju plamenišče nad 38 oC oziroma so po smernicah Evropske skupnosti definirane kot vnetljive, če je njihovo plamenišče med 21 oC in 55oC.

SNOVI, KI SE RADE VŽGEJO

Te snovi pri kontaktu z drugimi gorljivimi snovmi reagirajo tako, da se razvija toplota, ki povzroči vžig prisotne gorljive snovi. Nekatere teh snovi že pri sobni temperaturi oddajajo kisik, to pa lahko povzroči mešanje z drugimi vnetljivimi snovmi in s tem nastanek požara ali celo eksplozije.

PLINI POD TLAKOM

To so snovi, ki so pri sobni temperaturi (20 oC) in tlaku 1 bar v plinastem agregatnem stanju. Hranijo in prevažajo se v posodah, komprimirani ali stisnjeni, utekočinjeni ali raztopljeni pod tlakom. Potencialna nevarnost pri plinih pod tlakom nastane pri poškodbah jeklenk ali pri nepravilni uporabi, saj je mnogo tako shranjenih plinov strupenih, vnetljivih ali eksplozivnih. Najbolj znani so: klor, amoniak, vodik, kisik, metan, etan, propan, butan, acetilen ...

GABLJIVOST IN KUŽNOST

Te vrste snovi imajo ogaben vonj in/ali lahko povzročijo pri ljudeh in živalih nalezljive bolezni. V to skupino nevarnih spojin spadajo predvsem kužne substance organskega izvora oziroma bakterije, glivice in bacili.

Pripravila Lučka Böhm

Katere snovi so nevarne?

Iz gradiva za Evropski teden
varnosti in zdravja pri delu

Nevarna je vsaka snov v trdnem, plinastem ali tekočem stanju, ki, če nenadzorovano prodre v okolje, neposredno ogrozi življenje ali zdravje ljudi in živali oziroma povzroči uničenje ali škodo na premoženju ter ima škodljive vplive na okolje.

RAKOTVORNOST (KANCEROGENOST)

Za rakotvorne snovi veljajo substance, ki lahko pri ljudeh in živalih povzročijo rakava obolenja oziroma nastanek novotvorb.

Uspešen seminar na otoku Krku

Regijska organizacija SKEI Velenja je od 18. do 21. septembra organizirala seminar v Omišlju na

otoku Krku. Tradicionalnega jesenskega seminarja se je udeležilo 60 zapnikov, večina iz savinjsko-šaleškega okolja, nekaj jih je bilo tudi iz koroških podjetij in Posočja. Udeleženci so v dveh skupinah obravnavali pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, kadrovske politike v podjetju, kolektivne pogodbe, zdravje in varstvo pri delu, regionalizacijo in socialni sporazum. Teme so predstavili Lidija Jerkič, Drago Bahun, Bogdan Ivanovič, Vili Švab in Albert Vodovnik.

Seminar je po mnenju organizatorja v celoti uspel. Eden od udeležencev ga je ocenil takole: "Čestitam za uspešno izpeljan seminar. Teme so bile med

najbolj zanimivimi doslej, kar se je videlo tudi po tem, da kljub vročemu vremenu ni bilo niti dremanja niti želja po pavzah. Marsikdo bi hotel kakšno temo še podaljšati za kakšno uro. Tudi izbira predavateljev je bila odlična. Pravi ljudje za to tematiko."

V prepričanju, da bo pridobljeno znanje uspešno uporabljeno tudi v praksi, bo naša organizacija letos organizirala še dva seminarja, prvega o komuniciranju in drugega o delu v nadzornih odborih sindikatov.

Branko Amon

Druge igre Sindikata KNG

Bilo je res prijetno srečanje

V športnem parku pri Gimnaziji Ravne na Koroškem so bile zadnje lepe soboto v septembru druge letne igre Sindikata KNG. Kot nam je povedal Vinko Permanšek, glavni organizator, je sodelovalo 24 ekip z več kot 600 udeleženci. Udeležence sta pozdravila tudi predsednik ZSSS Dušan Semolič in ravenski župan Maksimilijan Večko. Vse sindikalne igre so praviloma tudi prijeten in družaben dogodek, igre KNG pa so bile na najvišji možni ravni. K temu so največ prispevali dokaj mladi udeleženci in udeleženke, zaslužni pa so tudi organizatorji in zelo lepo okolje in vreme. Dobro počutje je pomagal ustvariti tudi znani koroški ansambel Fantje treh dolin s pevko Sandro.

Največ, kar 180 udeležencev je prišlo s celjskega območja, številčni so bili tudi domačini iz podjetja Johnson Controls-NTU. Moški so se pomerili v nogometu, košarki, pikadu, odbojki, vlečenju vrvi in kegljanju, ženske pa v odbojki, pikadu in kegljanju. Za netekmovalce so organizatorji pripravili krajša pohoda na Ivarčko jezero in Prežihovo rojstno hišo. Pokale so podelili le najboljšim ekipam v posameznih disciplinah, skupne uvrstitve ekip pa niso niti izračunali.

Ker je bila po prvih igrah nekajletna prekinitev in ker so letošnje zelo uspele, so se v KNG dogovorili, da bodo igre odslej vsako leto. Prihodnje bodo v Hrastniku.

F.K.

Najbolje so potegnili fantje iz Slovenj Gradca.

Hrastniški steklarji, najboljši pod koši, so zmago takole proslavili.

Najboljše kegljavke so bile po borbenih igrah zelo nasmejane.

rezultati

KEGLJANJE, MOŠKI: 1. Pfeleiderer Novoterm, 2. Henkel, 3. Cinkarna; **ŽENSKE:** 1. Melamin, 2. Jonson Controls-NTU, 3. Sava Goodyear;

VLEČENJE VRVI: 1. Johnson Controls-NTU, 2. Sava Goodyear, 3. Sinet; **PIKADO, ŽENSKE:** 1. Sinet, 2. Sava Goodyear, 3. Novem II; **MOŠKI:** 1. Cinkarna I, 2. Henkel II, 3. Kolpa; **ODBOJKA, ŽENSKE:** 1. Johnson Controls-NTU, 2. Cinkarna, 3. Melamin; **MOŠKI:** 1. KIK, 2. Johnson Controls-NTU, 3. Geberit;

KOŠARKA: 1. Steklarna Hrastnik, 2. Helios, 3. Pfeleiderer Novoterm in Tesnila; mali nogomet: 1. Johnson Controls-NTU, 2. Helios, 3. Melamin.

SINDIKALNA LISTA

oktober 2003

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP za gospodarstvo)

Javni sektor*
(nekdanje negospodarstvo)

PRVI DEL

1. DNEVNICE

	SIT	SIT
– cela dnevnic (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.511,00
– polovična dnevnic (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.254,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.570,00

2. KILOMETRINA

(od 8. 7. 2003)	56,85	56,85
(od 5. 8. 2003)	56,58	56,58
(od 16. 9. 2003)	55,11	55,11

3. LOČENO ŽIVLJENJE

99.792,00 65.845,00

4. PRENOČIŠČE – Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. REGRES ZA PREHRANO (od 1. 7. 2003)

– po SKPGD (na delovni dan)	725,00	725,00
-----------------------------	--------	--------

DRUGI DEL

1. JUBILEJNE NAGRADE

po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	71.171,00	55.354,00
– za 20 let	106.757,00	83.031,00
– za 30 let	142.342,00	110.708,00

2. ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI

498.958,00 752.754,00

oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. SOLIDARNOSTNE POMOČI

po SKPGD		
– ob smrti delavca	149.687,00	110.708,00
– ob smrti v ožji družini	74.844,00	/

4. MINIMALNA PLAČA (od 1. 8. 2003)

110.380,00 110.380,00

5. ZAJAMČENA PLAČA (od 1. 8. 2003)

52.177,00 52.177,00

6. REGRES ZA LETNI DOPUST

– minimalni regres za leto 2003	132.170,00	132.170,00
– najvišji regres za leto 2003	175.643,00	70 % povprečne slovenske plače

*1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. Regres za letni dopust v negospodarstvu je določen z Aneksom, Uradni list RS št. 99/01.

4. Izhodiščna plača za I. tarifni razred v Splošni kolektivni pogodbi za negospodarstvo za januar 2003 znaša 52.473 SIT na mesec.

5. Osnova za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja od 1. januarja 2003 znaša na mesec bruto 173.374 in neto 110.708 SIT (podatek za nekdanje gospodarstvo).

Strokovna služba ZSSS

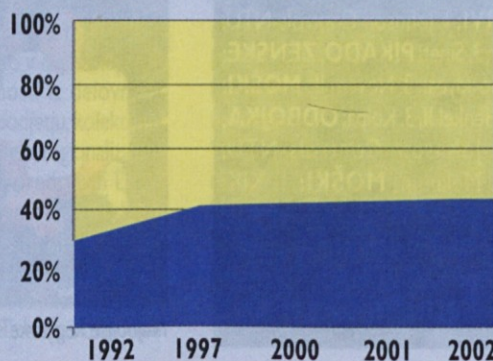
i n f o r m a c i j s k i k o t i č e k

Slovenske plače v primerjavi z avstrijskimi plačami

Relativna kupna moč povprečnih slovenskih neto plač nam pove, koliko odstotkov dobrin lahko kupi Slovenec s svojo povprečno neto plačo v Sloveniji v primerjavi z Avstrijcem z njegovo povprečno neto plačo v Avstriji.

Leto	1992	1997	2000	2001	2002
Relativna kupna moč (%)	30,7	41,8	44,3	46,3	46,8

Vir: Institut za ekonomsko diagnozo in prognozo

k r i ž a n k a

				DE		KNJIGOVODSKI PRAMANJKLJAJ	KRILO RIMSKE KONJENICE	GRMIČASTA LONČNICA S CVETI V GLAVICAH	PREOSTALI DEL	AVTOR "MIKLOVE ZALE"	PLADENJ
				MALENKOST							
				ZVEZNA DRŽAVA ZDA							
				MESTO V Z. FRANC. AGAR DALJŠA OBLIKA							
				GLASBENI ZNAK, RAZVEZAJ	PERZIJSKI SAH PAHLAVI	NORDIJSKI BOGOVI	OKROGLA PLOŠČICA PRI IGRAH NA SREČO	RIBIŠKA PRIPRAVA JANKO ROPRET	MEŠČAN.: ATA BOGDAN OSOLNIK		
										CERKVENI ZBOR	NANTES – mesto v zah. Franciji
AVTOR: RUDI MURN	MESTO V NEMCIJI, OB REKI RUHR	ZNAME-NJE VLADAR. OBLASTI	NOGOMETAS, KI NI V IGRI RAYON PO NAŠE					KRAJ NA KOČEVSKEM IDILIČNOST			DURI
BRIZANTNO RAZSTRELIVO						TEKOČINA V ŽILAH ORGAN. VEČANJE		LJUDSKA MERA ZA VINO GEN. SEKR. OZN			
VELIKO ZADOLJLJIVOSTO, VESELJE					GRŠKA GORSKA NIMFA NENADNA SMRT				KONCIL – cerkveni zbor	NINO ROBIČ GRŠKA BOGINJA	
AZIJSKI FIZOL				BARVILO ZA LAŠE KOPER			ANGL. BRINJE-VEC TANTAL		SRBSKO MOŠKO IME KUNTNER TONE		
ŠTEVILKA ENA					VISEČI KAPNIK						
KRAK REKE MENAM. (IZ CRK: ANN)			ENAKI ČRKI		STRUPEN JUŽNO-EVROP. PAJEK						

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na kupon, ga izrežite in na dopisnici pošljite na naslov:
Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97.

Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova, davčne številke in davčne izpostave. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispеле do ponedeljka, 13. oktobra 2003.

Pravilna rešitev gesel iz 31. številke Delavske enotnosti:
MORAVSKE TOPLICE

Nagrado prejme: **DARJA ŠABEDER, Naveršnikova 15, 2000 Maribor**

KUPON

GESLA:

DE 33

---

h u m o r e s k a

Iz dnevnika delavca Jožeta - POVIŠICA

Piše: Tomaž Kšela

"Naj živi sindikat!" je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi vzklilnik rezkar Vili. "Vedno znova ugotavljam, da naši sindikalni zaupniki in funkcionarji ne držijo križem rok." "Vili, zakaj si tako navdušen nad sindikatom?" je povprašal kurir Peter.

"Peter, ali nisi opazil, da si avgusta prejel za 3,2 odstotka višjo plačo?" je nejeverno povprašal Vili.

"I, kako naj rečem, septembra sem za avgust zares prejel nekoliko višjo plačo. Vendar pa je tako tudi prav, saj se tudi cene življenjskih potrebščin povečujejo," je dejal Peter. "Sploh pa ne vem, kaj ima s tem sindikat. Večjo avgustovsko plačo mi je izplačal direktor, saj sem letos celo poletje kljub neznosni vročini garal kot zamorec."

"Vidiš, Peter, kako si trapast," je zarobantil Vili. "Plače v gospodarstvu so se avgusta dvignile za 3,2 odstotka, ker so se socialni partnerji tako dogovorili. Sindikati so se morali za poviševanje plač v skladu z rastojo življenjskih stroškov pošteno boriti." "Ha, ha, ha!" se je zakrohotal skladiščnik Rudi in se z obema rokama udaril po kolenih. "Peter, ti pa si mislil, da ti je plačo dvignil direktor, ker ga skrbi, kako si boš nabavil ozimnico." "Peter, ti pa si zares še naiven. Kakor kaže, še nisi dojel, da živiš v kapitalizmu, kjer ti nihče nič ne da sam od sebe. Delavci si moramo vse pravice sami izboriti," se je zasmel tudi strugar Lojze.

Sonja iz računovodstva je dodala: "Peter, če bi direktor mislil nate in na tvojo ozimnico, bi ti prejemal le minimalno plačo.

Vsi smo se veselo zasmeljali, samo praktikantka Suzana je polglasno siknila: "Prasec!"

"Kdo je prasec?" smo povprašali vsi v en glas.

"Direktor!" je siknila Suzana.

"Zakaj?" je zanimalo vse.

"Julija mi je na neki službeni poti obljubil, da mi bo avgusta povečal plačo, če bom kar se da pridna in z njim ljubeznila!" "No, no, pustimo to," je zamahnila z roko Sonja. "Kar je bilo, je bilo!"

"Kar bo, pa bo!" je vzklilnila kuharica Špela, ki je ravno v tistem trenutku prišla iz kuhinje. "Še danes zvečer bo na aerobiki za to, kako direktor poskuša zavajati mlada dekleta, zvedela njegova žena. Tako bo tudi naš direktor dobil svoj povišek - po betičli!"

Odločitev o disciplinski odgovornosti

180. člen

- (1) Sklep o disciplinski odgovornosti mora vsebovati izrek, obrazložitev in pravni pouk.
- (2) Sklep o disciplinski odgovornosti mora delodajalec delavcu vročiti osebno, praviloma v prostorih delodajalca oziroma na naslovu prebivališča, s katerega delavec dnevno prihaja na delo.
- (3) Sklep o disciplinski odgovornosti vroča delodajalec delavcu po pravilih pravnega postopka, razen če delavec nima stalnega ali začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji. V tem primeru se sklep o disciplinski odgovornosti objavi na oglasnem mestu na sedežu delodajalca. Po preteku osem dni se šteje vročitev za opravljeno.
- (4) Sklep o disciplinski odgovornosti mora delodajalec poslati v vednost sindikatu, katerega član je delavec ob uvedbi postopka.

Komentar:

Člen vsebuje določila o sklepu o disciplinski odgovornosti. V tej zadnji fazi torej delodajalec obvesti delavca o svoji odločitvi v zvezi z njegovo kršitvijo. Odločitev o disciplinski odgovornosti bo tako delodajalec, če je bila delavcu dokazana krivda, izdal v obliki sklepa o disciplinski odgovornosti. Zakon določa, da mora sklep o disciplinski odgovornosti vsebovati tri sestavine, in sicer:

- izrek,
- obrazložitev in
- pravni pouk.

V izreku sklepa bo navedeno, za katerega delavca

Zveza Svobodnih Sindikatov Slovenije

Priručnik za sindikalne zaupnike

KOMENTAR ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH

Katarina Lavrin Marenčič
Gregor Cerar

gre, in ugotovitev o njegovi disciplinski odgovornosti, z navedbo kršitve delovne obveznosti ali druge obveznosti iz delovnega razmerja, za katero mu je bila v postopku dokazana disciplinska odgovornost. Če delavcu krivda ne bo dokazana, bo izrek vseboval oprostitev njegove obtožbe. Izrek pa mora v primeru ugotovitve disciplinske sankcije vsebovati tudi vrsto in obseg le-te, če se ugotovi disciplinska odgovornost delavca. V obrazložitvi sklepa bo naveden opis delavčevega ravnanja, ki pomeni kršitev obveznosti, navedba pogodbene obveznosti ali druge obveznosti iz delovnega razmerja, ki jo je delavec z opisanim ravnanjem kršil, ter navedba, na katera dejstva, ki jih šteje delodajalec za dokazana, je oprta odločitev o disciplinski odgovornosti delavca in s katerimi dokazi so bila ta dejstva dokazana. Obrazložitev obsega tudi kratko navedbo in opredelitev do delavčevega zagovora ter do morebitnega mnenja sindikata. Če delavcu krivda ne bo dokazana oziroma bo sklep oprostilne narave ali se bo s sklepom disciplinski postopek ustavil, bodo v obrazložitvi kratko navedeni razlogi za oprostitev oziroma ustavitev. Pravni pouk pa vsebuje navedbo o pravici delavca, da lahko zahteva v 30 dneh od dneva vročitve sklepa sodno varstvo pred pristojnim delovnim sodiščem v skladu z 204. členom zakona. Nov ZDR ne določa več dvostopenjskega odločanja o disciplinski odgovornosti delavca pri delodajalcu in daje delavcu pravico do neposrednega sodnega varstva zoper izdani sklep.

Delavec lahko neposredno pred pristojnim sodiščem vložiti tožbo na ugotovitev nezakonitosti odločitve o disciplinski odgovornosti.

Na podlagi tretjega odstavka tega člena je delodajalec dolžan sklep o disciplinski odgovornosti vročiti osebno, praviloma v prostorih delodajalca oziroma na naslovu prebivališča delavca. Delodajalec je tako dolžan vročiti sklep o disciplinski odgovornosti delavcu v skladu z določbami pravnega postopka, razen če delavec nima stalnega ali začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji. V tem primeru mora delodajalec sklep o disciplinski odgovornosti objaviti na oglasnem mestu na sedežu delodajalca, na podlagi tega se vročitev po preteku osmih dni šteje za opravljeno. Četrti odstavek tega člena določa, da mora delodajalec sklep o disciplinski odgovornosti poslati v vednost sindikatu, katerega član je delavec ob uvedbi postopka. Vloga sindikata v disciplinskem postopku je pogojna, le če delavec tako zahteva. Določba tega odstavka je torej vezana na pogoj, če je bil sindikat vključen v postopek že prej na podlagi zahteve delavca. Če delavec take zahteve ni podal ali jo je dal, pa jo je kasneje umaknil, delodajalec ne bo imel podlage za posredovanje sklepa sindikatu, prav tako pa sindikat ne bo smel od delodajalca to zahtevati. Če delodajalec delavcu ne vroči sklepa o disciplinski odgovornosti v skladu s 180. členom tega zakona, lahko inšpektor za delo zoper njega uvede postopek pred sodnikom za prekrške.

• naročilnica •

Naročamo _____ izvodov **Priručnika za delo sindikalnih zaupnikov – Komentarja zakona o delovnih razmerjih**, avtorjev Katarine Lavrin Marenčič in Gregorja Cerarja, univerzitetnih diplomiranih pravnikov iz strokovne službe ZSSS. Cena izvoda priručnika je za sindikalne organizacije in njihove člane, povezane v ZSSS, 3000 tolarjev, za vse druge pa 6000 tolarjev (DDV je v vključen v ceno). Naročniki lahko priručnik prevzamejo osebno na Dalmatinovi 4 v Ljubljani in ga tam tudi plačajo. Tistim, ki priručnik želijo prejeti po pošti, bo dostavljen v tednu dni po plačilu računa.

Naročene priručnike pošljite na naslov: _____

Naslov plačnika: _____

Naročilnico pošljite na naslov: **ZSSS, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97**, ali po faksu **01/430-91-75**.

Priručnik za delo sindikalnih zaupnikov je že natisnjen!

V priručniku so komentirane novosti v novem zakonu o delovnih razmerjih.

Priručnik je nepogrešljiv za vse sindikalne zaupnike, saj so v njem strokovni odgovori na vprašanja, ki jih bodo morali reševati pri svojem delu.

Davčna številka plačnika: _____

Če želite priručnik prevzeti osebno ali po pošti obkrožite:

Osebno

Po pošti

Žig in podpis odgovorne osebe: _____

Sem član sindikata dejavnosti (vpiši sindikat) _____